

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Назва курсу	Германська філологія
Викладач	Насалевич Тамара Василівна
Профайл викладача	http://filolog.mdpu.org.ua/kafedra-germanskoyi-filologiyi/sklad-kafedry-germanskoyi-filologiyi/nasalevich-tamara-vasilivna/
Контактний тел.	066 198 69 64
Е-mail:	nasalevich@ukr.net
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=1220
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щосереді, згідно графіку роботи кафедри германської філології. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Освітній компонент «Германська філологія» є невід’ємним складником системи підготовки викладачів та перекладачів англійської та німецької мов за освітньо-кваліфікаційним рівнем “бакалавр” і є необхідною складовою вивчення таких філологічних дисциплін, як вступ до мовознавства, лексикології, теоретичної граматики та стилістики. Навчальна програма дисципліни передбачає вивчення проблем походження, розвитку й мовного складу германських мов, а також загальних закономірностей й тенденції їх розвитку. При аналізі конкретних мовних явищ і процесів германська філологія спирається на закони загального мовознавства і постійно взаємодіє з такими лінгвістичними дисциплінами, як мовна типологія, порівняльне мовознавство, лінгвістична географія, діалектологія тощо. Крім цього,

германське мовознавство широко використовує надбання різних суміжних наук, зокрема історії, етнографії, археології, фольклористики, культурології, мистецтво- й літературознавства.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання освітнього компонента “Германська філологія” є формування у студентів навичок наочно і обґрунтовано інтерпретувати важливі лінгвістичні процеси різних періодів, які обумовили специфічну структуру англійської та німецької мови, визначати у них «історичні шари» різних епох в їх сучасній синхронічній значимості.

Завданнями ОК є дослідити утворення фонологічної, морфологічної та лексичної системи сучасних германських мов; ознайомитися з основами порівняльної фонетики та основними питаннями граматичної будови германських мов.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

ІК 13 Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 4 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ФК 2 Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв’язання професійних завдань.

4. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв’язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	16	8	21

6. ПОЛІТИКА

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні-модульні завдання

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

7.1 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1. ІНДОЄВРОПЕЙСЬКА МОВНА СІМ'Я						
5	Тема 1. Індоевропейські мови	Лекція (2 год.) Самостійна робота (3 год.)	1-8			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 2. Лінгвістичні докази місцезнаходження індоевропейської батьківщини	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	1-8			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний

						контроль)
5	Тема 3. Історія давніх германців	Лекція (2 год.) Самостійна робота (3 год.)	1-8			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 4. Давньо-германські племена та їх мови. Історія германської писемності	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)				впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
БЛОК 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГЕРМАНСЬКИХ МОВ						
6	Тема 5. Історія германської філології	Лекція (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	1-8			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 6. Загальноєвропейські риси германських мов.	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	1-8			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 7. Основні етапи розвитку германських мов	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (2 год.)	1-8			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

5	Тема 8. Північно-германська група мов. Західно-германська група мов	Лекція (2 год.) Самостійна робота (3 год.)	1-8			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
---	---	---	-----	--	--	---

7. 2 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Індоевропейські мови	Техніка лінгвістичної реконструкції. Індоевропейська прамова. 2. Загальна характеристика мовної сім'ї. 3. Поділ на мовні групи. 4. Докази існування індоевропейської прамови.
Тема 2. Лінгвістичні докази місцезнаходження індоевропейської батьківщини	1. „Кентум-сатем” поділ індоевропейських мов 2. Часові рамки розвитку індоевропейської цивілізації 3. Перші згадки про хетів
Тема 3. Історія давніх германців	1.Перші відомості про давніх германців 2.Класифікація германських племен 3.Велике переселення народів.
Тема 4.Давньо-германські племена та їх мови. Історія германської писемності	1.Основні групи германських племен 2.Класифікація давньогерманських племінних мов. Латинське письмо.
Тема5. Історія германської філології	1.Семюель Джонсон 2.Йоганн Аделунг 3.Франц Бопп 4. Размус Раск

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Якоб Грімм 6. Олександр Христофорович Востоков 7. Герман Пауль 8. Бертольд Дельбрюк 9. Вільгельм Штрейтберг 10. Антуан Мейє
Тема 6. Загальноєвропейські риси германських мов.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наголос: перехід тонічного наголосу до динамічного 2. Голосні: п'ять пар довгих та коротких 2. Способи артикуляції приголосних 3. Морфологічна структура слова 4. Особливості іменникових частин
Тема 7. Основні етапи розвитку германських мов	<ol style="list-style-type: none"> 1. Спільні риси германського мовного ареалу 2. Динамічний наголос на перший кореневий склад, перехід і.є. короткого о в герм. короткий а 3. Германський аблаут; аблаут при утворенні форм сильних дієслів; аблаут при словотворенні
Тема 8. Північно-германська група мов. Західно-германська група мов	<ol style="list-style-type: none"> 1. Північно-германська група мов 2. Західно-германська група мов

7.3 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Лінгвістичні докази місцезнаходження індоєвропейської батьківщини	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Давньо-германські племена та їх мови. Історія германської писемності	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Загальноєвропейські риси германських мов.	Обговорення теми. Виконання тестових завдань

Основні етапи розвитку германських мов

Обговорення теми. Виконання тестових завдань

7.4 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Індоєвропейські мови	Систематичні фонетичні відповідники. Принципи лінгвістичної реконструкції.
Лінгвістичні докази місцезнаходження індоєвропейської батьківщини	„Кентум-сатем” поділ індоєвропейських мов. Особливості східної та західної мовних груп.
Історія давніх германців	Історія давніх германців. Тацит про германців. Суспільний лад та традиції германських племен.
Давньо-германські племена та їх мови. Історія германської писемності	Давньогерманські пам'ятки на основі латинської писемності давньоанглійською мовою, давньонімецькою мовою та давньосаксонською мовою.
Історія германської філології	Історія германської філології
Загальноєвропейські риси германських мов.	Зміна індивідуальних парадигм на регулярні утворення. Система особових закінчень дієслів.
Основні етапи розвитку германських мов	Германський умлаут. Закон Грімма. Закон Вернера. Прикметник. Дієслово.
Північно-германська група мов. Західно-германська група мов	Значення готської мови для дослідження германських мов. Система голосних та приголосних у готській мові. Писемні пам'ятки готською мовою.

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання:

- усний;
- письмовий (перша ті друга контрольні точки);

- тестовий контроль;
- практична перевірка під час практичних занять;
- контроль виконання завдань самостійної роботи (презентації, творчі проекти)
- підсумковий (семестровий) – залік.

Періодичний контроль складається з двох контрольних робіт (перша ті друга контрольні точки). Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Перша контрольна робота включає питання з тем Блоку 1.Індоевропейська мовна сім'я, друга контрольна робота - Блок 2.Загальна характеристика германських мов.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (під час семінарських занять), контролю виконання завдань самостійної роботи (есе, презентації, творчі проекти), періодичного контролю періодична контрольна робота, екзамену. За результатами суми двох періодичних контрольних робіт, оцінки за поточний контроль та екзаменаційної оцінки виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Загальна система оцінювання курсу

За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролі (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність здобувача на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності здобувача на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) отримано 30

балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$.

Здобувач, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни.

Здобувач зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача до підсумкового контролю.

Критерії оцінювання поточного контролю на семінарських заняттях (усне, письмове опитування):

«5» – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«3» – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Критерії оцінювання періодичного контролю

Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Максимальна кількість балів – 30.

П'ять тестових завдань по 2 бали – 10 балів.

Два розгорнуті питання по 10 балів.

Розгорнуті відповіді на 2 завдання оцінюються за 10-бальною шкалою.

10-9 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможний мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу..

8-7 балів: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми, але ще не зовсім правильно може використати знання на практиці. Має незначні помилки у викладі матеріалу.

6-5 бали: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал; не дає вичерпної відповіді на контенті питання.

4-3 бали: здобувач допускає суттєві помилки у викладі матеріалу, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні.

1-2 балів: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів: відповідь відсутня

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Андрушенко О.Ю. Вступ до германського мовознавства. – Житомир: ЖДУ, 2010. – 178 с.
2. Дрогомирецький П. П. Вступ до германської філології : навчально-методичний посібник / П. П. Дрогомирецький, І. І. Данилюк. – 2-ге вид. – Івано-Франківськ : Симфонія форте. – 2014. – 76 с.
3. Жлуктенко Ю.О., Яворська Т.А. Вступ до германського мовознавства Доступ до ресурсу: <http://www.inmo.org.ua/assets/files/Vstup%20do%20herm.%20movoznavstva.pdf>
4. Левицький В.В., Кійко С.В. Практикум до курсу «Вступ до германського мовознавства». – Вінниця, Нова книга, 2003. – С. 16.
5. Левицький В.В. Основи германістики. – Вінниця, Нова книга, 2006. – С. 10-28
6. Vaugh, Albert C. and Thomas Cable. A History of the English Language. 5th Ed. - London and New York: Routledge, Taylor and Francis Group. 2003. – 448 p.
7. Louden M. L. Umlaut, Ablaut, and Phonetic Symbolism in German // General Linguistics, 37, 2000, S. 1 - 22.
8. Reznik, R.V. and Sorokina T.S. A History of the English Language.- Moscow: Flint Publishing House. 2001. – 496 p.
9. Verba, L. History of the English Language. –Vinnytsya: Nova Knyha, 2004. – 304 p.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. <http://www.whiteworld.ru/rubriki/000102/002/01010504.htm>
2. <http://ru.wikipedia.org/wiki/>
3. <http://www.callig.ru/practics.php?title=malkolm-semiuncial>
4. http://www.tula.net/tgpu/resources/yazykozn/jaz_zn_7.htm
5. <http://www.paratype.ru/help/term/terms.asp?code=360>
6. Германські мови: Генеалогічне древо. Опис мов. Коментар. Бібліографія. <http://sofrat.home.mindspring.com/germanc.html>
7. Дохристиянський і середньовічний період в історії германських мов. Література. Культура. міфологія. релігія. www.anglo-saxon.demon.co.uk
8. Західно-германські мови. Англійська мова. Нідерландська мова (голландський). Африкаанс. Фризська мова. Німецька мова. www.travlang.com